

ARHEOLOGIJA PEJZAŽA: rekonstrukcija i dogradnja zgrade Muzeja Srema u Sremskoj Mitrovici

Na prostoru današnje Sremske Mitrovice nalazi se jedno od najvrednijih arheoloških nalazišta na teritoriji naše države, u kojem su tragovi antičkog grada Sirmijuma (jednog od prestolnih gradova Rimске империје) преклопљени са свим потоњим слојевима живота на овом подручју од средњег века до савременог доба. Ова слојевитост сведочи о континуитету живота али и његовој трансформацији, али овако богата фактографија нема презентацију која је адекватна њеном значају и атрактивности.

У раду са студентима поставили смо питање како вратити фокус на богато културно наслеђе који оно заслужује и у друштву и у нашим личним перспективама? Како да упознамо довољно историјски континуитет припадајућег нам простора да бисмо умели да ценимо себе и сопствени културни идентитет данас, колико и хетерогеност тог наслеђа и промене које је оно преживело у сталним односима према другој и другачијем?

У оквиру наставе на пролећном семестру школске 2021/22 године на И години Мастер академских студија Унутрашња архитектура Универзитета у Београду – Архитектонског факултета, са обе групе студената на модулу Студио М02 (Пројекат 01 руководиоца: доц. др Милена Кордић, асистент Дејан Тодоровић, Пројекат 02 руководиоца: доц. др Павле Стаменовић, асистент Ђорђе Булајић) радили смо на предлозима Идејних решења реконструкције и доградње зграде Музеја Сrema на тргу Светог Стефана.

Кроз рад у Студију поставили смо питање начина на који савременим пројектантским алатима можемо да учествујемо у просторном и културалном континуитету места, конкретно археолошког налазишта античког града Сirmijuma. Посебан фокус усмерен је на размеру која је карактеристична за област унутрашње архитектуре, где се питање човекомерности може сматрати кључним. Студенти су истражили и пројектовали прецизне интервенције и позиције дизајна у релацији према специфичном контексту и садржају. Пред вама су резултати овог рада који показују савремене моделе презентације и интеракције са културним наслеђем археолошког налазишта.

ARCHAEOLOGY OF THE LANDSCAPE Archaeology of the Landscape: Culture of the Form

Pavle Stamenović, PhD, assistant professor | Đorđe Bulajić, teaching assistant
Milena Kordić, PhD, assistant professor | Dejan Todorović, teaching assistant

ARHEOLOGIJA PEJZAŽA Arheologija pejzaža: kultura forme

Dr Pavle Stamenović, docent | Đorđe Bulajić, asistent
Dr Milena Kordić, docent | Dejan Todorović, asistent

ARCHAEOLOGY OF THE LANDSCAPE Excerpt from the curriculum

At the beginning of the last century, philosopher of nature Whitehead laid the foundations of what we call today the "ecological understanding of reality", which is that the biological world is a network of mutual dependencies. Today, unfortunately, we are aware of this through the prism of the current ecological crisis, which shows the ways in which we have violated the sensitive balance of natural conditions. Can we understand the further construction and development of culture in the context of the relationship between the existing and the new, so that all existing layers of matter are put in the foreground, and the creation of the new becomes the actualization of existing resources? In order to examine the potential of this perspective on the relationship between nature and culture, we turn to the understanding and actualization of the archaeological heritage on the territory of our administrative borders, which will be opened by looking at the dynamics of the relationship that can be established within the archaeological sites of the ancient city of Sirmium, the remains of which are on the territory of today Sremska Mitrovica.

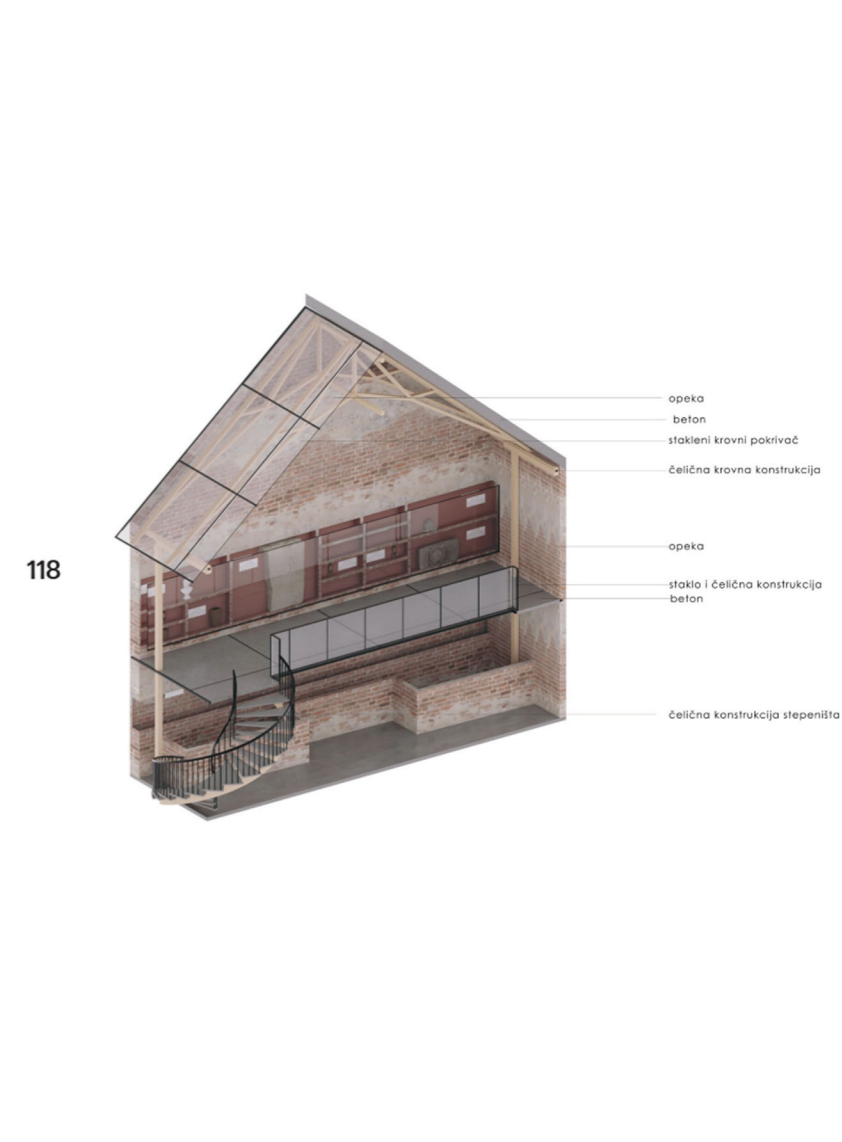
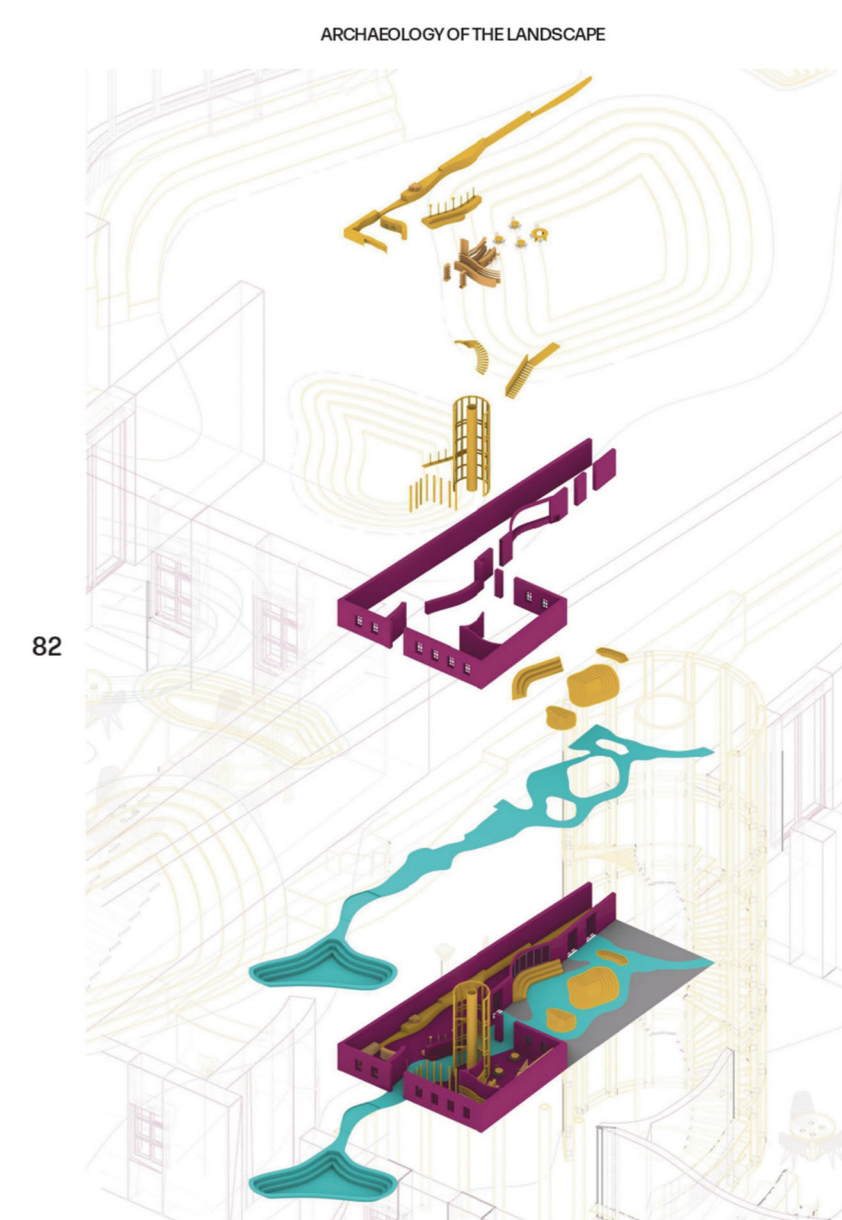
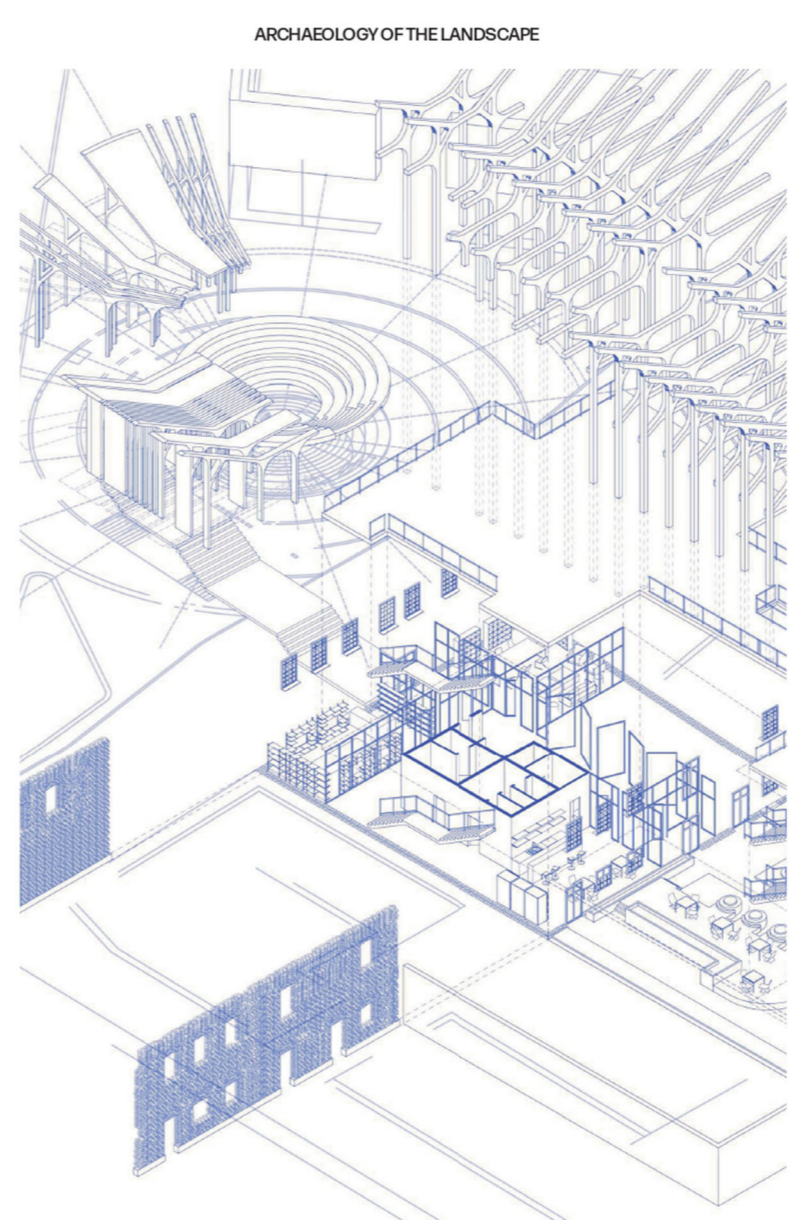
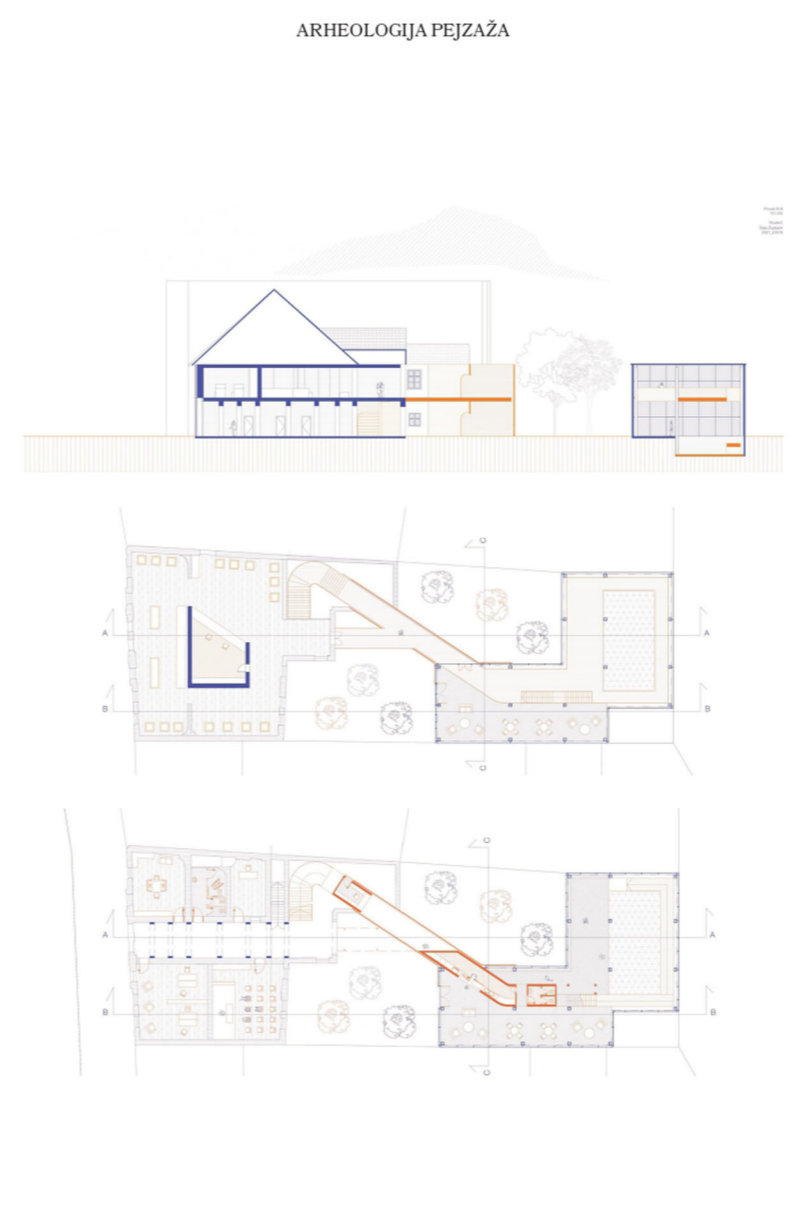
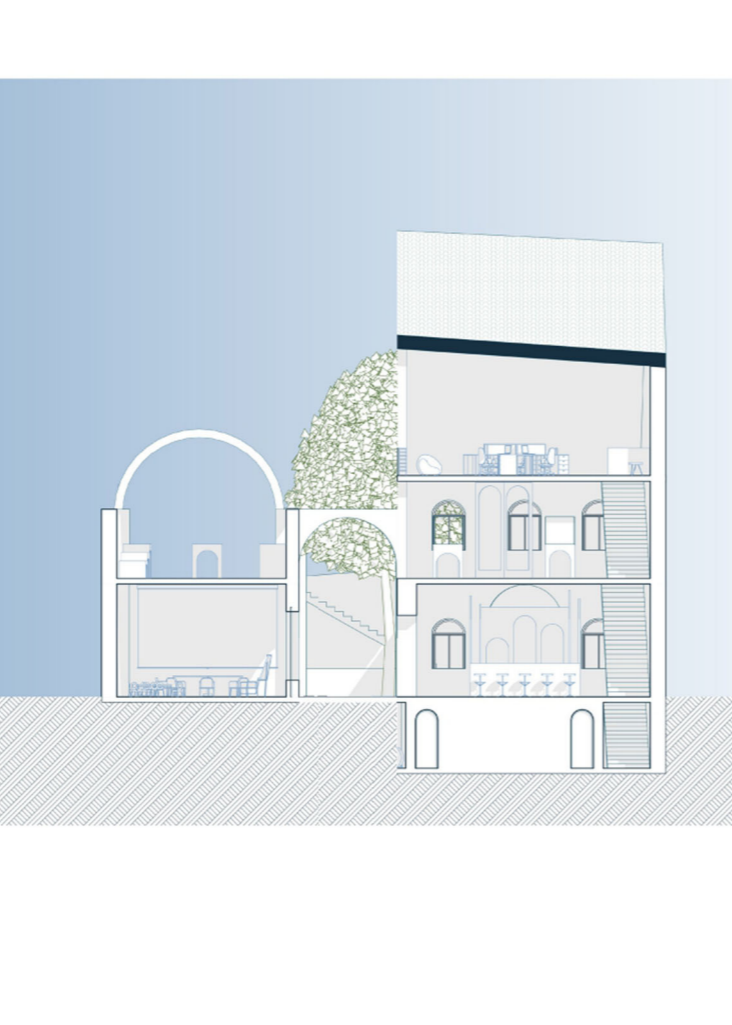
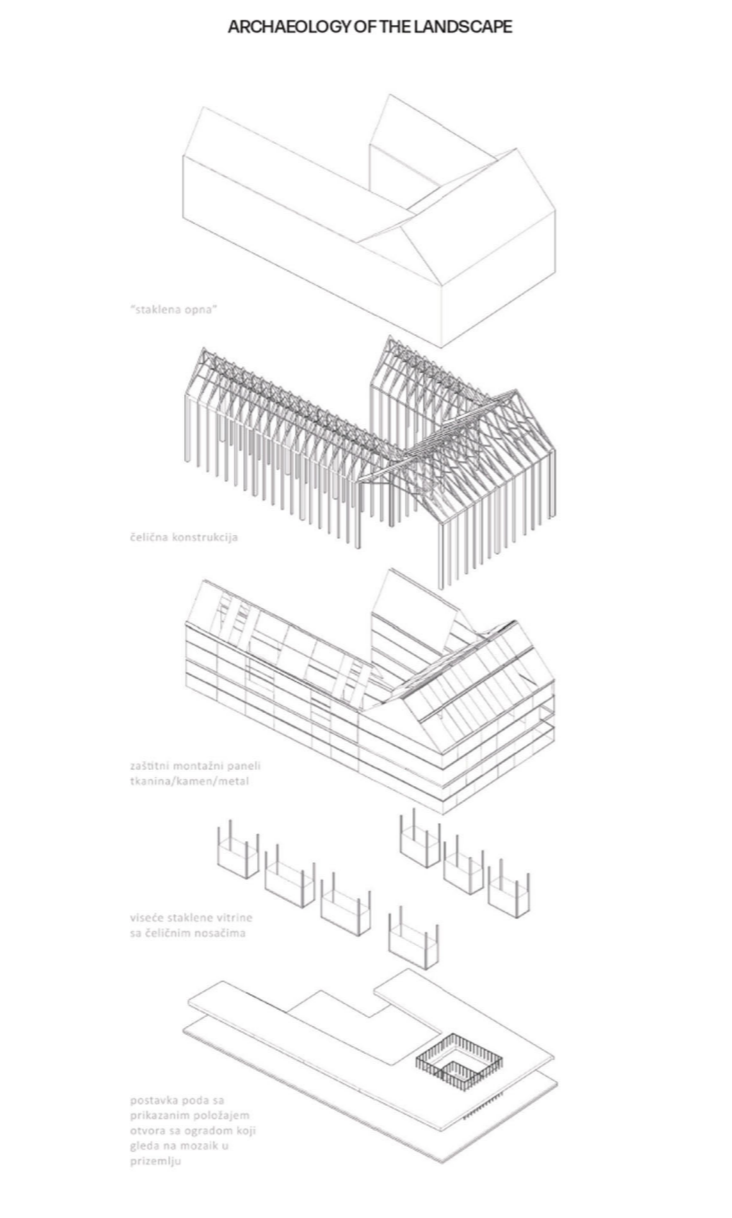
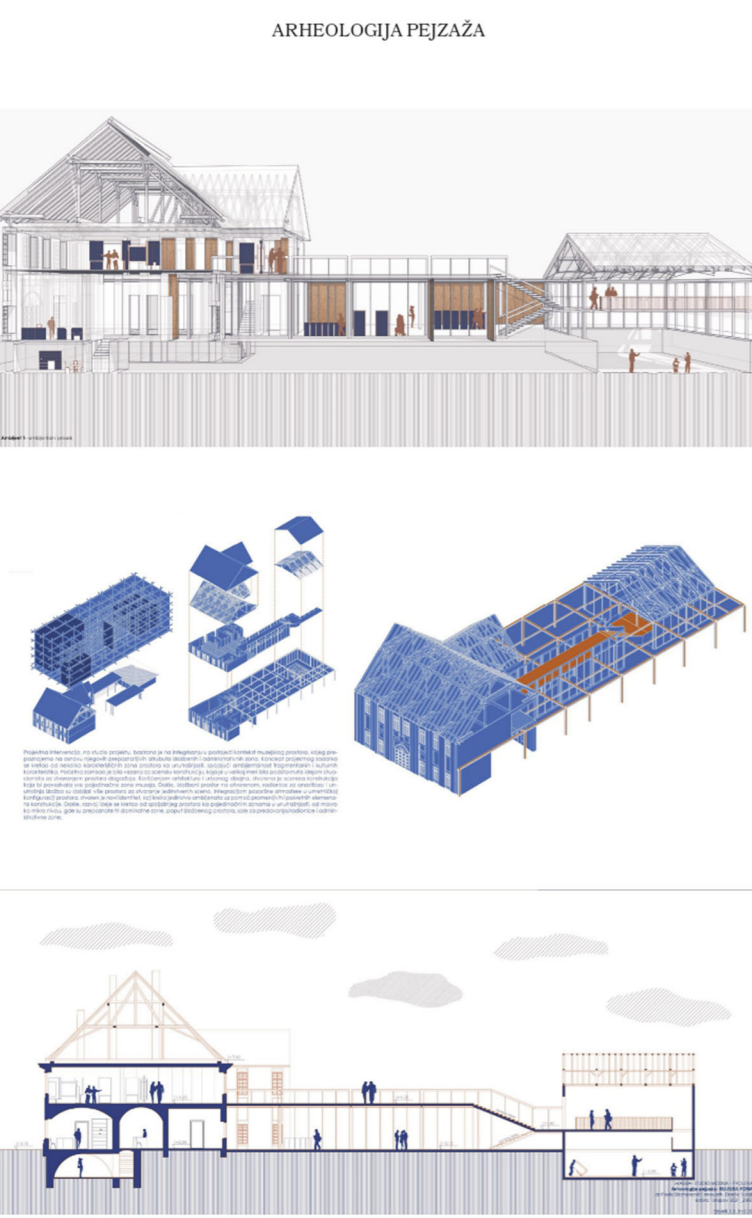
This studio raises the question of how, with contemporary design tools, we can participate in the spatial and cultural continuity of the place, specifically the archaeological site of the ancient city of Sirmium. A special focus will be on the scale that is characteristic of the field of interior architecture, where the issue of human scale can be considered crucial. Students will be invited to research and design precise interventions and design positions in relation to the specific context and content, and strive to define and

ARHEOLOGIJA PEJZAŽA Izvod iz kurikuluma

Na početku prošlog veka filozof prirode, Vajthed postavljao osnove onoga što danas nazivamo "ekološkim poimanjem realnosti" a to je da je biološki svet mreža uzajamnih zavisnosti. Danas smo nažalost toga svesni kroz prizmu aktuelne ekološke krize, koja pokazuje na koje smo sve načine narušili osetljiv balans prirodnih uslova. Da li dalje gradjenje i razvoj kulture možemo razumeti u kontekstu međudodosa između postojećeg i novog, tako da se svi postojeći slojevi materije stave u prvi plan, a da stvaranje novog postane aktuelizacija postojećih resursa? Da bismo ispitali potencijale ove perspektive na odnos prirode i kulture, okrećemo se razumevanju i aktuelizaciji arheološkog nasleđa na teritoriji naših administrativnih granica, koje će se otvoriti samim sagledavanjem dinamike odnosa koje je moguće uspostaviti u okviru arheoloških nalazišta antičkog grada Sirmijuma čiji su ostaci na teritoriji današnje Sremske Mitrovice.

Ovaj studio postavlja pitanje načina na koji sавременим пројектантским алатима можемо да учествујемо у просторном и културалном континуитету места, конкретно археолошког налазишта античког града Сirmijuma. Посебан фокус биће усмерен на размеру која је карактеристична за област унутрашње архитектуре, где се питање човекомерности може сматрати кључним. Студенти ће бити позвани да истраже и пројектују прецизне интервенције и позиције дизајна у релацији према специфичном контексту и садржају, те настојати да дефинишу и понуде савремене моделе интеракције и презентације културног наслеђа археолошког налазишта.

ARCHAEOLOGY OF THE LANDSCAPE Archaeology of the Landscape: Forms of Multiplicity

IZLOŽBA: "Arheologija pejzaža", Muzej Srema, Sremska Mitrovica, (23.11.2022. do 31.12.2022.)

Naslov kataloga: Arheologija pejzaža

Autori izložbe i kataloga:
dr Milena Kordić, dr Pavle Stamenović, Dejan Todorović, Đorđe Bulajić

Recenzenti:
dr um Ivan Šuletić, docent
Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet,
dr Bojan Popović, naučni saradnik Arheološki institut u Beogradu

Dizajn i prelom kataloga: Đorđe Bulajić

Mesto i godina izdanja: Beograd, 2023.

ISBN: 978-86-7924-322-5

Učesnici izložbe: Tijana Gojković, Milica Mičić, Milica Radunović, Iva Petričić, Mili- jana Perović, Sanja Pantić, Maja Knežević, Petar Živković, Jovana Miltenović, Maja Plavšić, Mia Pavlović, Mervia Ibrahimović, Isidora Toropov, Katarina Nikolić, Iva Lukić, Teodora Obradović, Maša Milenković, Šejla Zupljanin, Marija Marković, Anđela Grba, Tara Mikić, Mina Vulin.

Izdavač: Univerzitet u Beogradu - Arhitektonski fakultet

ISBN: 978-86-7924-322-5

Arheologija pejzaža: Rekonstrukcija i dogradnja zgrade Muzeja Srema u Sremskoj Mitrovici

Na prostoru današnje Sremske Mitrovice nalazi se jedno od najvrednijih arheoloških nalazišta na teritoriji naše države, u kojem su tragovi antičkog grada Sirmijuma (jednog od prestolnih gradova Rimske imperije) preklapljeni sa svim potonjim slojevima života na ovom području od srednjeg veka do savremenog doba. Ova slojevitost svedoči o kontinuitetu života ali i njegovoj transformaciji, ali ovako bogata faktografija nema prezentaciju koja je adekvatna njenom značaju i atraktivnosti.

U radu sa studentima postavili smo pitanje kako vratiti fokus na bogato kulturno nasleđe koji ono zaslužuje i u društvu i u našim ličnim perspektivama? Kako da upoznamo dovoljno istorijski kontinuitet pripadajućeg nam prostora da bismo umeli da cenimo sebe i sopstveni kulturni identitet danas, koliko i heterogenost tog nasleđa i promene koje je ono preživelo u stalnim odnosima prema drugome i drugačijem?

U okviru nastave na prolećnom semestru školske 2021/22 godine na I godini Master akademskih studija Unutrašnja arhitektura Univerziteta u Beogradu – Arhitektonskog fakulteta, sa obe grupe studenata na modulu Studio M02 (Projekat 01 rukovodilac: doc. Dr Milena Kordić, asistent Dejan Todorović, Projekat 02 rukovodilac: doc. dr Pavle Stamenović, asistent Đorđe Bulajić) radili smo na predlozima Idejnih rešenja rekonstrukcije i dogradnje zgrade Muzeja Srema na trgu Svetog Stefana.

Kroz rad u Studiju postavili smo pitanje načina na koji savremenim projektantskim alatima možemo da učestvujemo u prostornom i kulturalnom kontinuitetu mesta, konkretno arheološkog nalazišta antičkog grada Sirmijuma. Poseban fokus usmeren je na razmeru koja je karakteristična za oblast unutrašnje arhitekture, gde se pitanje čovekomernosti može smatrati ključnim. Studenti su istražili i projektovali precizne intervencije i pozicije dizajna u relaciji prema specifičnom kontekstu i sadržaju. Pred vama su rezultati ovog rada koji pokazuju savremene modele prezentacije i interakcije sa kulturnim nasleđem arheološkog nalazišta.

Ključne reči: *nasleđe, arheologija, rekonstrukcija, edukacija*

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ
СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
ГРАДА БЕОГРАДА

112-61/2023
17.11.23
БЕОГРАД
Калемегдан Горњи град 14

Универзитет у Београду – Архитектонски факултет
Булевар Краља Александра 73/II
11 000 Београд

Предмет: Потврда о учешћу на међународној научно-стручној конференцији *Заштита градитељског наслеђа у 21. веку – изазови и могућности*

Организациони одбор XII међународне научно-стручне конференције *Заштита градитељског наслеђа у 21. веку – изазови и могућности*, која је реализована у сарадњи Завода за заштиту споменика културе града Београда и Републичког завода за заштиту споменика културе 06.10.2023. године у Београду, потврђује да су доц. др Милена Кордић, доцент на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету, доц. др Павле Стаменовић, доцент на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету, Дејан Тодоровић, асистент на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету и Ђорђе Булајић, асистент на Универзитету у Београду – Архитектонском факултету, учествовали на предметној конференцији као коаутори постера „Археологија пејзажа: реконструкција и доградња зграде Музеја Срема у Сремској Митровици“.

Доставити:

-наслову
-архиви

Директор
Оливера Вучковић
Оливера Вучковић

заштита
градитељског
наслеђа у
21.
веку

ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ

Завод за заштиту споменика града Београда

Свечана сала

Калемегдан, Горњи град 14

регистрација учесника 8.30 - 9.00

БЕОГРАД, 6. ОКТОБАР 2023. ГОДИНЕ

Завод за заштиту споменика културе града Београда
Републички завод за заштиту споменика културе

XII МЕЂУНАРОДНА НАУЧНО СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

**ЗАШТИТА ГРАДИТЕЉСКОГ НАСЛЕЂА У 21. ВЕКУ
ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ**

Београд, 06. октобар 2023. године

**ЗАШТИТА
ГРАДИТЕЉСКОГ
НАСЛЕЂА У
21.
ВЕКУ** **ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ**

ПРОГРАМ:

8.30 – 9.00 Регистрација учесника

9.00 – 9.15 Поздравна реч:

Београда **Оливера Вучковић**, директор Завода за заштиту споменика културе града

споменика Проф. др **Дубравка Ђукановић**, директор Републичког завода за заштиту

Марко Стојчић, главни урбаниста Града Београда

9.15 – 9.45 Предавање по позиву: др **Борис Трапара**, директор Кантоналног завода за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Сарајево

9.45 – 10.00 Пауза

I ОДНОС ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ

Модератор: проф. др **Александар Кадиевић**

10.00 – 10.15 **Марко Николић, Јелена Шћекић, Бошко Дробњак**

Унапређење наставног процеса у области проучавања градитељског наслеђа кроз мултидисциплинарни приступ ревитализацији и адаптацији индустријског наслеђа Београда: Хангар Старог аеродрома

10.15 – 10.30 **Драгана Мецанов**

Модул у архитектонском пројектовању: теорија Милана Злоковића и могућност примене у савременој пракси кроз студију случаја УДК Тиршова 2

10.30 – 10.45 **Дуња Андрић**

Модалитети, позиција и императиви институционалне заштите – студија случаја градитељског наслеђа Јована Илкића

10.45 – 11.00 Дискусија

11.00 – 11.15 Пауза

II МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП

Модератор: проф. др **Драгана Ђоровић**

11.15 – 11.30 **Миља Младеновић**

Дигитално раслојавање прошлости: мапирање простора заборављене урбане меморије Београда

11.30 – 11.45 **Нађа Куртовић Фолић, Мирјана Сладић Тодоров**

Нови материјали и технологије за конзервацију и трајност градитељског наслеђа од бетона

11.45 – 12.00 **Дезире Тилингер**

Улога наслеђа у остваривању просторног, временског и културолошког градитељског континуитета – студија случаја „војвођанских кућа“ архитекте Ратка Каролића

12.00 – 12.15 Дискусија

12.15 – 12.30 Пауза

III ОДРЖИВИ РАЗВОЈ И НАСЛЕЂЕ

Модератор: доц. др **Невена Дебљовић Ристић**

12.30 – 12.45 **Небојша Антешевић**

Наслеђе туристичке архитектуре 20. века – изазови у обнови и одрживом коришћењу

12.45 – 13.00 **Ивана Цветковић, Ђорђе Стошић**

Очување културног и природног наслеђа Вучја у 21. веку, искуства из праксе

13.00 – 13.15 **Николина Ражнатовић, Гордана Ражнатовић**

Савремени приступ заштити и ревитализацији градитељског наслеђа на примеру објекта царинарнице у Старом граду Бару

13.15 – 13.30 Дискусија

13.30 – 14.00 Пауза за ручак

IV УЛОГА ЛОКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ЗАШТИТИ ГРАДИТЕЉСКОГ НАСЛЕЂА

Модератор: др **Ненад Лајбеншпергер**

14.00 – 14.15 **Владана Путник Прица**

Проблеми и изазови у очувању стамбених објеката у оквиру просторних културно-историјских целина у Београду

14.15 – 14.30 **Ендре Рафаи, Ана Тишкеш**

Лего споменици: капела Бакоч у Естергому и заштита историјских споменика

14.30 – 14.45 **Марко Гавриловић**

Дом војске у Шапцу: улога локалне заједнице у заштити градитељског наслеђа

14.45 – 15.00 Дискусија

15.00 – 15.15 Пауза

V ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА СА АУТОРИМА ПОСТЕРА

Модератор: **Раде Мрљеш**

15.15 – 16.00

Учесници панел дискусије:

Проф. арх. **Бранислав Митровић**

Проф. арх. **Иван Рашковић**

Проф. др **Ненад Шекуларац**

Доц. др **Милена Кордић**

16.00 – 16.15 Пауза

VI ПАНЕЛ ДИСКУСИЈА СА ЗАКЉУЧЦИМА КОНФЕРЕНЦИЈЕ

Модератор: др **Марина Павловић**

16.15 – 17.00

Учесници панел дискусије:

Проф. др **Дубравка Ђукановић**

др **Борис Трапара**

др **Роберт Пескар**

др **Ана Никовић**

др **Весна Бикић**

Изложба постера XII међународне конференције Завода 21. веку ИЗАЗОВИ И МОГУЋНОСТИ

На XII научно-стручној конференцији са међународним учешћем „Заштита градитељског наслеђа у 21. веку – изазови и могућности“, на иницијативу Завода за заштиту споменика културе града Београда први пут је отворен позив за учешће путем новог медија комуникације, постера. Тиме је отворен полигон за мултидисциплинарну дискусију учесника из различитих радних и академских окружења.

На конференцију је пристигло 17 постера у формату 50/150 cm, чија изложба је приређена у свечаној сали Завода за заштиту споменика културе града Београда у оквиру пратећег програма конференције. Изложени постери, презентovali су радове и пројекте из различитих области, а међу ауторима су се нашли афирмисани архитекти и пројектанти, професори Универзитета у Београду, студенти, историчари уметности и конзерватори из земље и света.

Архиве

- ▶ 2023 (90)
- ▶ 2022 (581)
- ▶ 2021 (126)
- ▶ 2020 (150)
- ▶ 2019 (37)
- ▶ 2018 (50)
- ▶ 2017 (44)
- ▶ 2016 (27)
- ▶ 2015 (37)
- ▶ 2014 (31)
- ▶ 2013 (8)
- ▶ 2012 (104)
- ▶ 2011 (6)

АРХЕОЛОГИЈА ПЕЈЗАЖА: реконструкција и доградња зграде Музеја Срема у Сремској Митровици

